

Monitoring i alerting w systemach rozproszonych





Terminologia

Monitoring - jest procesem polegającym na gromadzeniu, przetwarzaniu oraz wyświetlaniu w czasie rzeczywistym *metryk* ilościowych ¹

Metryka - odzwierciedla jakąś wartość, opisującą badany system w danym punkcie czasu

Aletring - oznacza proces wysyłania powiadomień na podstawie danych z monitoringu, w momencie przekroczenia zdefiniowanych wcześniej progów





Co warto monitorować

- Nie ma jednego, z góry narzuconego zestawu metryk, które należy monitorować, wszystko zależy od konkretnego przypadku
- Przed rozpoczęciem gromadzenia metryk, należy uświadomić sobie, jaki cel chcemy osiągnąć. Może to być np:
 - o obserwacja danych dla potrzeb biznesowych
 - alerting
 - o określenie, jak nasza zmiana wpływa na system (np. który element systemu jest wąskim gardłem po uruchomieniu testów wydajnościowych, lub też jaki wpływ na konwersję ma ostatnio wprowadzona przez nas promocja)





Przykłady metryk

- Zasoby systemowe:
 - Procent użycia procesora
 - Ilość używanej pamięci RAM
 - o Ilość operacji wejścia/wyjścia
- Metryki związane z działaniem aplikacji
 - o Ilość używanej pamięci z podziałem na obszary (stos, sterta, pamięć natywna)
 - llość obsłużonych zapytań http z podziałem na kody odpowiedzi
 - Ilość aktywnych połączeń z bazą danych
 - o Czas odpowiedzi (od otrzymania zapytania do odesłania odpowiedzi)
- Metryki biznesowe:
 - o Ilość użytkowników, która rozpoczęła proces zakupu, ilość użytkowników, która go dokończyła
 - Ilość zamówień spakowanych przez danego pracownika
 - o Kwota udzielonego kredytu dla każdej transakcji







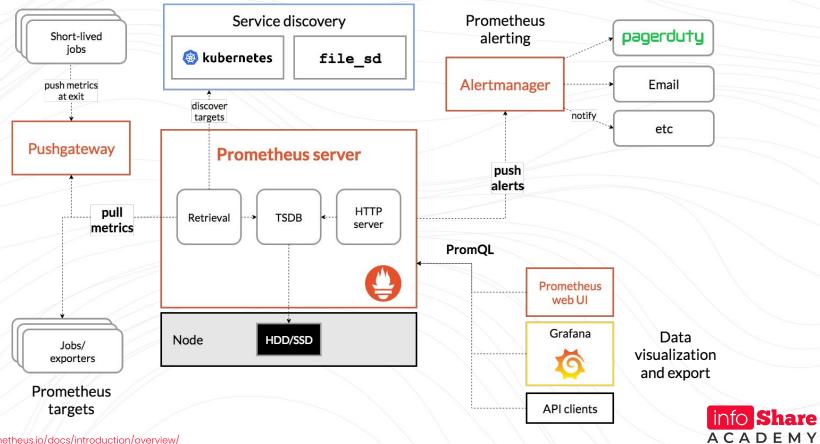
Wprowadzenie

- Otwartoźródłowe narzędzie (napisane w języku Go), służące do monitorowania systemów
- Stworzony został odrębny komponent **Alertmanager**, służący do zarządzania alertami (pozwala m.in unikać zduplikowanych alarmów a także przesyłać je do właściwego celu na podstawie określonych reguł)
- Do pracy z metrykami używany jest dedykowany język zapytań PromQL
- Działanie opiera się na komunikacji HTTP
- Działa w modelu **pull**, tzn. cyklicznie odpytuje zdefiniowane systemy o aktualny zestaw metryk (co ma swoje wady, jak i zalety)
- Jeśli istnieją systemy, które nie mogą udostępniać swoich metryk, można użyć komponentu Pushgateway
 (natomiast autorzy stanowczo odradzają przekształcenie Prometheusa do działania w modelu push)
- Istnieje wiele oficjalnych i nieoficjalnych eksporterów, które pozwalają udostępnić metryki w formacie
 Prometheusa z systemów, które nie robią tego natywnie
- Coraz większa ilość oprogramowania potrafi samodzielnie udostępniać metryki Prometheusa





Architektura





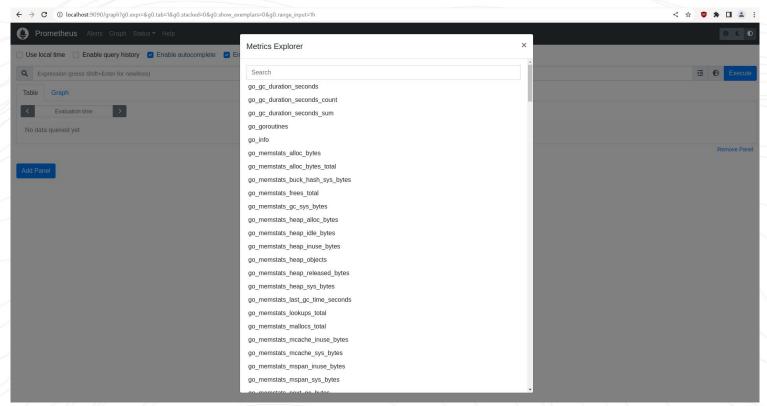
Instalacja i uruchomienie

- Można pobrać, rozpakować i uruchomić plik binarny dla wybranej architektury z <u>https://prometheus.io/download/</u>
 - O Do archiwum dołączony jest podstawowy plik konfiguracyjny, ustawiający samego siebie jako cel monitoringu
- Dostępny jest oficjalny obraz Docker:
 - o Prometheus domyślnie nasłuchuje na porcie **9090**, dlatego też będziemy musieli udostępnić ten port
 - Aby dostarczyć własny plik konfiguracyjny musimy zamontować lokalny plik jako volumen Docker, lub też stworzyć własny obraz, używając oficjalnego obrazu jako bazowego





Pierwsze uruchomienie







Prometheus jako cel

HELP go_gc_duration_seconds A summary of the pause duration of garbage collection cycles. # TYPE go gc duration seconds summary go_gc_duration_seconds{quantile="0"} 1.8928e-05 go_gc_duration_seconds{quantile="0.25"} 3.1356e-05 go gc duration seconds{guantile="0.5"} 5.7057e-05 go_gc_duration_seconds{quantile="0.75"} 7.4779e-05
go_gc_duration_seconds{quantile="1"} 0.000231166 go gc duration seconds sum 0.000741117 go_gc_duration_seconds_count 10 # HELP go goroutines Number of goroutines that currently exist. # TYPE go_goroutines gauge go goroutines 32 # HELP go info Information about the Go environment. # TYPE go_info gauge go_info{version="go1.19.4"} 1 # HELP go memstats alloc bytes Number of bytes allocated and still in use. # TYPE go memstats alloc bytes gauge go memstats alloc bytes 1.966556e+07 # HELP go_memstats_alloc_bytes_total Total number of bytes allocated, even if freed. # TYPE go memstats alloc bytes total counter go memstats alloc bytes total 5.8374568e+07 # HELP go memstats buck hash sys bytes Number of bytes used by the profiling bucket hash table. # TYPE go memstats buck hash sys bytes gauge go_memstats_buck_hash_sys_bytes 1.46767e+06 # HELP go memstats frees total Total number of frees. # TYPE go memstats frees total counter go memstats frees total 67117 # HELP go memstats gc sys bytes Number of bytes used for garbage collection system metadata. # TYPE go_memstats_gc_sys_bytes gauge go_memstats_gc_sys_bytes 9.763288e+06 # HELP go memstats heap alloc bytes Number of heap bytes allocated and still in use. # TYPE go memstats heap alloc bytes gauge go memstats heap alloc bytes 1,966556e+07 # HELP go memstats heap idle bytes Number of heap bytes waiting to be used. # TYPE go memstats heap idle bytes gauge go memstats heap idle bytes 8.192e+06 # HELP go_memstats_heap_inuse_bytes Number of heap bytes that are in use. # TYPE go memstats heap inuse bytes gauge go memstats heap inuse bytes 2.424832e+07 # HELP go memstats heap objects Number of allocated objects. # TYPE go memstats heap objects gauge go_memstats_heap_objects 77910 # HELP go memstats heap released bytes Number of heap bytes released to OS. # TYPE go memstats heap released bytes gauge go_memstats_heap_released_bytes 2.736128e+06 # HELP go memstats heap sys bytes Number of heap bytes obtained from system. # TYPE go_memstats_heap_sys_bytes gauge go memstats heap sys bytes 3.244032e+07 # HELP go_memstats_last_gc_time_seconds Number of seconds since 1970 of last garbage collection. # TYPE go_memstats_last_gc_time_seconds gauge go_memstats_last_gc_time_seconds 1.6712306873140547e+09 # HELP go_memstats_lookups_total Total number of pointer lookups. # TYPE go memstats lookups total counter go memstats lookups total 0 # HELP go_memstats_mallocs_total Total number of mallocs. # TYPE go memstats mallocs total counter go memstats mallocs total 145027
HELP go memstats mcache inuse bytes Number of bytes in use by mcache structures. # TYPE go memstats mcache inuse bytes gauge go_memstats_mcache_inuse_bytes 9600 # HELP go memstats mcache sys bytes Number of bytes used for mcache structures obtained from system. # TYPE go memstats mcache sys bytes gauge go memstats mcache sys bytes 15600





Podstawowe pojęcia

- **Cel (target)** określa system, który będzie cyklicznie odpytywany w celu pobrania aktualnego zestawu metryk. Jako parametr konfiguracyjny, pozwala również określić dodatkowe ustawienia, które zostaną zastosowane przy odpytywaniu
- Exporter narzędzie, obsługujące protokół celu. Komunikuje się z nim pobierając z niego wybrane metryki a następnie udostępnia je w formacie zrozumiałym dla Prometheusa
- **Etykieta (label)** określa dodatkowe wymiary metryki. Dzięki temu ta sama metryka może występować wielokrotnie w innym kontekście, jest rozróżniana na podstawie zestawu etykiet (np nazwa hosta, czy też metoda HTTP oraz ścieżka)
- Próbka (sample) pojedyncza wartość danej metryki w konkretnym punkcie czasu



Konfiguracja

- Konfiguracja Prometheusa odbywa się przez edycję pliku YAML
- Domyślnie poszukiwany jest plik prometheus.yml w katalogu bieżącym, ale możemy to zmienić poprzez parametr --config.file
- Oficjalny obraz Docker uruchamia domyślnie Prometheusa z parametrem
 --config.file=/etc/prometheus/prometheus.yml
- Plik konfiguracyjny zawiera wiele sekcji, z których dwie najważniejsze to global oraz scrape_configs
- Wszystkie parametry konfiguracyjne znajdziemy w dokumentacji
 https://prometheus.io/docs/prometheus/latest/configuration/configuration/





- Sekcja **global** zawiera zestaw ustawień, które są wspólne dla innych sekcji, lub mogą dostarczać im wartości domyślne
- Najważniejsze parametry:
 - o scrape_interval określa, jak często należy odpytywać cele o bieżące zestawy metryk
 - scrape_timeout jak długo należy czekać na odpowiedź





Sekcja scrape_config

- Sekcja scrape_config pozwala zdefiniować cele, które będą odpytywane oraz parametry, związane z pobieraniem metryk.
- Najważniejsze parametry:
 - o **job_name** nazwa, zadania, która będzie umieszczona w etykiecie odpowiadającej danej metryce
 - metrics_path ścieżka adresu HTTP, pod jaką dostępne są metryki (domyślnie /metrics)
 - honor_timestamps określa, czy zbierając metryki, Prometheus powinien uwzględnić znacznik czasu otrzymany wraz z nimi
 - scheme określa protokół celu (http lub https)
 - static_config pozwala zdefiniować statyczną listę celów



Eksportery

- Eksportery pozwalają udostępnić metryki z systemów, które nie mają natywnego wsparcia dla Prometheusa
- Dokumentacja Prometheusa zawiera listę oficjalnych i nieoficjalnych eksporterów
- Niektóre przydatne eksportery:
 - Node exporter (https://github.com/prometheus/node_exporter)
 - o Blackbox exporter (https://github.com/prometheus/blackbox_exporter)
 - JMX Exporter (https://github.com/prometheus/jmx_exporter)
 - o nginx-vts-exporter (https://github.com/hnlq715/nginx-vts-exporter)







Typy danych

Wynikiem operacji przeprowadzanych przez Prometheusa może być jeden z następujących typów danych:

- string dowolna wartość tekstowa
- **scalar** pojedyncza wartość liczbowa (Prometheus operuje na liczbach zmiennoprzecinkowych)
- instant vector zestaw wartości, posiadające ten sam znacznik czasu
- range vector zestaw wyników, z których każda zawiera osobny zestaw wartości, odzwierciedlający stan metryki w poszczególnych punktach czasu, w określonym przedziale





Rodzaje metryk

- Counter służy do pomiaru metryki, której wartość może tylko rosnąć (lub może zostać wyzerowana przy restarcie).
 - Liczba sekund od uruchomienia usługi
 - o Ilość żądań HTTP, zakończona powodzeniem
 - o Ilość użytkowników, która oddała głos w ankiecie
- Gauge wskazuje na wartość danej metryki w danym punkcie czasu. Wartość może się zarówno zwiększać,
 jaki i zmniejszać przy kolejnych pomiarach.
 - Ilość używanej pamięci
 - Cena danego towaru
 - o llość aktualnie zalogowanych użytkowników
- **Histogram** Pozwala grupować wartości w z góry określonych przedziałach, zamiast przechowywać każdą wartość z osobna. Pozwala mierzyć nam rozkład poszczególnych wartości.
 - Czas trwania zapytania http
 - Wartość koszyka klienta
- **Summary** Podobna do histogram. Metryka jednak wyliczana jest po stronie klienta. Dzięki temu dużo szybciej można generować wyniki zapytania. Nie pozwala jednak na agregowanie wyników z wielu instancji.





Filtrowanie metryk

- Wskazanie samej metryki w zapytaniu zwróci nam jej wartości dla wszystkich wymiarów z osobna (wymiary określane są przez zestaw etykiet): jvm_memory_pool_committed_bytes
- Możemy ograniczyć wyniki do wybranych etykiet:
 jvm_memory_pool_committed_bytes{job="app", pool="g1-old-gen"}
- Określając wartości etykiet możemy używać następujących operatorów:
 - = wybiera tylko te metryki, których wartość wybranej etykiety dokładnie odpowiada wartości z zapytania ({job = "app"})
 - != wybiera wyłącznie te metryki, dla których wartość etykiety jest różna od podanej w zapytaniu ({pool != "g1-old-gen"})
 - =~ wybiera metryki, których wartość etykiety pasuje do podanego wyrażenia regularnego ({instance =~ "app:[0-9]+"})
 - !~ wybiera wyłącznie metryki, których wartość etykiety nie pasuje do wskazanego wyrażenia regularnego ({device !~
 "/dev/dm-[0-9]+"})





Operatory arytmetyczne

- Dodawanie (+)
- Odejmowanie (-)
- Mnożenie (*)
- Dzielenie (/)
- Dzielenie modulo (%)
- Potęgowanie (^)





Operatory agregujące

- sum sumuje wartości dla wszystkich lub wybranych wymiarów:
 - sum(jvm_memory_pool_committed_bytes)
 - sum by (instance) (jvm_memory_pool_committed_bytes)
 - sum without (pool) (jvm_memory_pool_committed_bytes)
- min wybiera najmniejszą wartość metryki dla wszystkich lub wybranych wymiarów
 - min(node_cpu_core_throttles_total)
- **max** wybiera największą wartość metryki dla wszystkich lub wybranych wymiarów
 - max(node_cpu_core_throttles_total)
- avg wylicza średnią arytmetyczną dla wartości metryk spośród wszystkich lub wybranych wymiarów
 - avg(node_cpu_scaling_frequency_hertz)
- **group** przypisuje wszystkim lub wybranym wymiarom wartość 1. Operator użyteczny, jeśli chcemy np poznać wszystkie wartości danej etykiety:
 - group by(pool) (jvm_memory_pool_committed_bytes)
- **stddev** wylicza odchylenie standardowe dla wszystkich lub wybranych wymiarów
 - stddev(node_cpu_scaling_frequency_hertz)





Operatory agregujące

- stdvar oblicza wariancję dla wszystkich lub wybranych wymiarów
 - stdvar(node_cpu_scaling_frequency_hertz)
- count zlicza ilość elementów, które zawiera wektor
 - count(jvm_memory_pool_committed_bytes)
- **count_values** grupuje i zlicza wymiary z taką samą wartością. Wynikowa wartość będzie miała dodatkową etykietę, której nazwę przekazujemy w pierwszym argumencie. Wartością tej etykiety będzie unikalna wartość z pierwotnej metryki
 - count_values("http_response_total", http_response_total)
- **bottomk** ogranicza wynik do k najmniejszych wartości (gdzie k przekazywany jest jako pierwszy argument)
 - bottomk(3, node_cpu_scaling_frequency_hertz)
- topk ogranicza wynik do k najwyższych wartości (gdzie k przekazywany jest jako pierwszy argument)
 - topk(3, node_cpu_scaling_frequency_hertz)
- quantile oblicza wskazany kwantyl (który może przyjmować wartość pomiędzy 0 a 1)
 - quantile(0.5, jvm_memory_pool_committed_bytes)



Wyb

Wybrane funkcje

- Listę dostępnych funkcji znajdziemy w dokumentacji
 https://prometheus.io/docs/prometheus/latest/querying/functions/
- **rate** jako argument przyjmuje *range vector*. Pozwala obliczyć tempo wzrostu na sekundę wartości metryki, uśrednione dla danego przedziału. Funkcja powinna być używana z metrykami typu *counter*. Dobrze sprawdza się w regułach alertujących
 - rate(http_response_total[5m])
- irate działa podobnie do rate, jednak zamiast uśredniać wartośći w całym przedziale czasowym, bierze pod uwagę wyłącznie dwie ostatnie wartości w nim. Powoduje to, że najczęściej wykres jest mniej wygładzony.
 Funkcja ta lepiej się sprawdza przy wartościach cechujących się dużą zmiennością
 - o irate(http_response_total[5m])
- **increase** działa podobnie do rate, jednak zamiast przyrost wartości na sekundę, pokazuje przyrost w całym zakresie czasowym
 - o increase(http_response_total[5m])



Wybrane funkcje

- scalar zamienia jednoelementowy instant vector w wartość typu scalar. Jeśli wektor nie posiada dokładnie jednego elementu, zwrócone zostanie NaN
- delta funkcja użyteczna prz metrykach typu gauge. Jako argument przyjmuje range vector i z
 zwraca instant vector, zawierający wartości stanowiące różnice pomiędzy pierwszą a ostatnią
 wartością w zakresie.
 - delta(jvm_threads_states[5m])
- resets funkcja użyteczna przy metrykach typu counter. Jako argument przyjmuje range vector i
 zwraca jak wiele razy dany licznik został zresetowany w danym przedziale czasu
 - resets(host_storage_device_ops_write_total[1m])
- predict_linear funkcja służąca do przewidywania przyszłej wartości na podstawie wartości
 historycznych. Jako pierwszy argument przyjmuje range_vector, natomiast drugi argument jest
 skalarem, wskazującym ile sekund od chwili obecnej chcemy przewidzieć.
 - predict_linear(host_storage_mount_space_free_bytes[2h], 3600)



Wybrane funkcje

- round zaokrągla wartość
 - round(node_cpu_seconds_total)
- time zwraca bieżący znacznik czasu (dla momentu, w którym wyrażenie było przetwarzane)
 - o time()
- <aggregation>_over_time gdzie <aggregation> zastępujemy wybranym operatorem agregującym. Funkcje te przyjmują range vector jako argument i zwracają instant vector zawierający zagregowane wyniki dla wybranego zakresu czasu
 - avg_over_time(host_storage_device_data_write_bytes_total[lm])
- histogram_quantile pozwala wyliczyć wybrany kwantyl wartości histogramu:
 - histogram_quantile(0.95, rate(app_div_result_bucket[30s]))





Recording rules

- Prometheus obsługuje dwa rodzaje reguł:
 - recording rules
 - alerting rules
- Recording rules pozwalają nam wstępnie obliczyć wartość danego wyrażenia i zapisać je podobnie,
 jak wartości zwykłych metryk
- Jest to szczególnie użyteczne przy tworzeniu zapytań, których wykonanie wymaga sporo pracy, a które wykonujemy często (np przy dashboardach)
- Reguły zapisujemy w pliku yaml a następnie dołączamy ten plik poprzez sekcję rule_files w pliku konfiguracyjnym Prometheusa
- Zamiast restartować serwer Prometheusa możemy do jego procesu wysłać sygnał SIGHUP, który przeładuje reguły
- Do weryfikacji poprawności składni pliku możemy użyć narzędzia promtool:
 - promtool check rules my_rules.yml





Przykładowy plik reguł

```
groups:
 - name: my rules
  rules:
     - record: instance_path:node_cpu_seconds_total_by_mode_per_node_cpu_seconds_total:percentage
       expr: (sum by(mode) (node cpu seconds total) / scalar(sum(node cpu seconds total))) * 100
```





Alerting rules

- Reguły alertów pozwalają na definiowanie warunków, których spełnienie pozwoli na wygenerowanie alarmu
- Definiuje się w ten sam sposób, co recording rules
- Alarmy można obserwować w interfejsie webowym Prometheusa na zakładce *alerts*
- Mogą one być również przesyłane do zewnętrznego systemu, jak np. Alertmanager
- Alerting rules posiadają dodatkowe pola:
 - o **for** pozwala opóźnić wywołanie alarmu. Alarm stanie się aktywny dopiero wówczas, gdy wyrażenie będzie spełnione przez zdefiniowany czas (natomiast wcześniej będzie w stanie *pending*)
 - o **labels** dodatkowe etykiety, które zostaną dołączone do alarmu. Używane mogą być np do grupowania alarmów, lub do przekazania ich do właściwego kanału powiadomień
 - o annotations dodatkowe, opisowe informacje na temat alarmu
- Zarówno etykiety, jak i adnotacje mogą używać języka szablonów do tworzenia dynamicznej zawartości
- Każdy aktywny alarm generuje dodatkową metrykę, która przyjmuje wartość 1



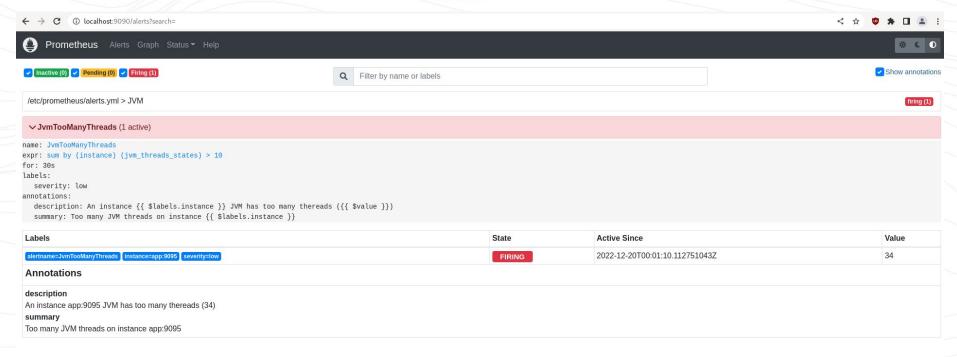


Przykładowy plik konfiguracyjny

```
global:
smtp smarthost: 'mailhog:1025'
 smtp from: 'alertmanager@example.org'
smtp_require_tls: false
route:
group by: ['service']
group wait: 30s
 group interval: 15s
receiver: 'team-X-mail'
receivers:
 - name: 'webhook'
   webhook configs:
     - url: 'https://14e80351-6d10-4815-9e3d-b3cd287ffaed.requestcatcher.com/test'
 - name: 'team-X-mail'
   email configs:
     - to: 'foo@example.org'
```











Przykładowa definicja alarmu

```
groups:
- name: JVM
rules:
 - alert: JvmTooManyThreads
  expr: sum by(instance) (jvm threads states) > 15
   for: 3m
  labels:
    severity: low
   annotations:
     summary: "Too many JVM threads on instance {{ $labels.instance }}"
    description: "An instance {{ $labels.instance }} JVM has too many thereads ({{ $value }})"
```







Wprowadzenie

- Alertmanager jest usługą, która odbiera alarmy z systemu monitoringu (jak Prometheus) i zarządza nimi
- Możliwości:
 - o kierowanie alarmu do właściwego kanału powiadomień, jak e-mail, sms, Slack itp.
 - wyciszanie alarmów (można sprawić, że nie będą przychodziły powiadomienia o wybranych alarmach przez określony czas)
 - Tworzenie powiązań pomiędzy alarmami tak, że wywołanie alarmu oznaczającego poważną awarię (np niedostępność bazy danych), spowoduje że nie będą dodatkowo wysyłane alarmy dotyczące zależnych usług
 - Grupowanie alarmów (na podstawie etykiet)



Konfiguracja

- Podobnie, jak w przypadku Prometheusa, Alertmanager konfigurujemy przy pomocy pliku YAML, do którego ścieżkę możemy przekazać przy pomocy argumentu wiersza poleceń --config.file
- Pełny opis konfiguracji znajdziemy w dokumetnacji <u>https://prometheus.io/docs/alerting/latest/configuration/</u>
- Najważniejsze elementy:
 - sekcja global
 - konfiguracja poszczególnych kanałów komunikacji, jak np serwer pocztowy, adres slack, czy adres PagerDuty
 - sekcja **receivers**, pozwalająca zdefiniować odbiorców wiadomości (np docelowy adres e-mail, czy kanał
 Slack)
 - o sekcja route:
 - sekcja **routes**, w której definiujemy, do jakiej grupy odbiorców z sekcji *receiver*s mają trafiać konkretne alarmy (na podstawie etykiet)
 - dyrektywa receiver, określająca domyślnego odbiorcę





- Możemy poinformować Prometheusa, aby przekazywał alarmy do Alertmanagera,
 dopisując jego adres w konfiguracji: alerting/alertmanagers/static_configs/targets
- Alertmanager posiada wbudowane szablony powiadomień. Jeśli jednak nam to nie wystarcza, możemy tworzyć własne.





Przykładowy plik konfiguracyjny

```
qlobal:
 smtp smarthost: 'mailhog:1025'
 smtp from: 'alertmanager@example.org'
 smtp require tls: false
route:
group by: ['service']
 group wait: 30s
 group interval: 15s
 receiver: 'team-X-mail'
receivers:
 - name: 'webhook'
  webhook configs:
     - url: 'https://14e80351-6d10-4815-9e3d-b3cd287ffaed.requestcatcher.com/test'
 - name: 'team-X-mail'
   email configs:
     - to: 'foo@example.org'
```

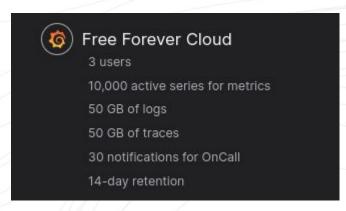






Wprowadzenie

- Grafana jest narzędziem, służącym do wizualizacji metryk a także do przeprowadzania podstawowej analityki
- Istnieje zarówno wersja open source (Grafana OSS), jak i wersja płatna, zawierająca więcej funkcji (Grafana Entreprise)
- Istnieje też usługa Grafana Cloud, której można używać za darmo, z pewnymi ograniczeniami:







Praca z Grafaną

- Dodawanie źródła danych (data source)
- Przeglądanie metryk (explore)
- Utworzenie dashboardu
- Dodanie paneli
- Analiza danych
- Eksport i import dashboardu





Przykładowy dashboard



